

[apečkoviny]

číslo 2/2013

Informačné noviny 47. ročníka súťaže umeleckej tvorivosti vysokoškolákov

akademický prešov

47. ročník

Súťaž umeleckej tvorivosti vysokoškolákov Slovenska

študentské divadlo . alternatívne divadlo . umelecký prednes vlastná literárna tvorba

28.4. - 1.5.2013

[reflexienedeľa]

Nedelňajšie popoludnie nám v rámci úvodného dňa festivalu AP ponúklo niekoľko zaujímavých produkcií, ktoré môžeme sumárne kategorizovať ako divadlo (postdramatické, dokumentárne, multimediálne). To malo snahu priamo pomenovať pálčivé otázky súčasnosti. Komplexne označilo celoglobálne problémy a jednotlivo vojnu, nezmierenie sa s vlastným osudom, trpkosťou individuálneho za- pre- žívania a v neposlednom rade mnohé z nich reagovali na politický systém a vyjadrovali nesúhlas so súčasnou oficiálnou politikou a jej odrazom v živote bežného človeka.

ŠTUDENTSKÉ DIVADLO VYDI (NITRA) Z VÝCHODU NA ZÁPAD

Réžia a scenár: Martina Doričová | Scéna, kostýmy: Andrea Pechová, Marcela Králiková | Hudba: Katarína Zimová | Účinkujú: Mária Ševčíková, Tomáš Truchlík, Alžbeta Balková, Matúš Turčan, Veronika Slezáková, Petra Mackovičová, Barbora Michalíková, Zuzana Glatzová

UNAVENÉ DUŠE

Unavených duší je na svete viac ako šesť miliárd. Niektoré sa na seba podobajú, iné sú diametrálne odlišné. Pri stretnutí dochádza ku komunikácii, konfrontáciám, konfliktom, zhodám, vzťahom, atď. Každá z duší je neopakovateľná, no napriek tomu, všetky nesú v sebe spoločný základ - to, čo z nás robí ľudí - myslenie, nádeje, sny, návyky, závislosti, predsudky, city, rozum, atď.

Inscenácia nitrianskeho študentského divadla VYDI so svojou poeticky ladenou inscenáciou Z východu na západ otvorila festival Akademický Prešov 2013. Študentské divadlo na festivale v Prešove nie je po prvý krát, je jeho stálym návštevníkom a každý rok prináša témy, ktoré vypovedajú o vnímaní sveta mladými tvorcami súboru.

Inscenácia Z východu na západ nám poskytuje obraz o ľuďoch - unavených dušiach, ktoré sa náhodne stretli vo vlaku. Poznáme to. Každý, kto raz cestoval (alebo pravidelne cestuje) vlakom, vie, že vlak to nie je len cestovanie, ale aj stretávanie sa s ľuďmi - chcené, či nechcené. Réžisérka a autorka divadelného scenára Martina Doričová vo svojej koncepcii vytvorila celistvý javiskový

Foto: VYDI - Rozhodnutie pre zajtrajšok

tvar pozostávajúci z fragmentov takýchto stretnutí. Herci kreovali postavy, ktoré typovo odrážali rôzne postavy stereotypne stvárnené. To znamená, že väčšina postáv zosobňovala určitý typ (zasneného romantika, citovo nedostupnú intelektuálku, namyslenú bratislavčanku, cigánku). Ostatné, zdá sa, neboli až tak typovo výrazné, neštylizovali sa do svojich rolí (napr. východniarka nemala prízvuk, nebola typom východniarky, ako napr. jej kontrastný typ - bratislavčanka). To však nemusí byť na škodu inscenácie, keďže neštylizované herectvo vytváralo opozíciu k štylizovanému herectvu a tým získalo predstavenie potrebný náboj realizmu.

Napriek tomu, že tieto vlakové stretnutia rôznych ľudí by sme mohli pokojne označiť za realistické, predstavenie nieslo v sebe aj značnú dávku poetického fluida. Obnažovala vnútro duše mladého človeka, ktorý si nesie v sebe sny, predsudky, vzťahy, strach, myšlienky...Výpoveď inscenácie umocňovala hudba violončela, ktoré priam melodramaticky sprevádzalo prehovory postáv. Poetiku inscenácie umocňovala aj práca s tieňom na plátne, ktoré vytváralo predstavu postavy stojacej vo dverách kupé.

Inscenácia bola silnou výpoveďou o stave duší mladých ľudí, ktoré, ako sme sa mohli presvedčiť v inscenácii, stále nestrácajú vieru v sny.

Patricia Chaparrová, študentka DF VŠMU

ROZHODNUTIE PRE ZAJTRAŠOK A MOŽNO LEN PETER A LUCIA

Réžia: Lucia Valková | Dramaturgia: Vladena Michalková, Tomáš Špánik | Hudba: Marko Salíni | Odborný pedagogický dohľad: Miroslav Ballay | Účinkujú: Petra Mackovičová, Lukáš Božik, Mária Ševčíková, Filip Chrenko

Autorská inscenácia ponúkla paralelu, ktorá sa primárne odvíjala od motívu psychologickej novely R. Rollanda Peter a Lucia. Inscenácia na rozdiel od predlohy prechádzala dvoma svetmi: tým súčasným i tým minulým. Priblížila osudy dvoch párov, ktoré sa vysporadúvajú so svojim spoločným životom napriek posunu v čase obdobne. Na jednej strane svet medzi-

PROGRAM

AKADEMICKÉHO PREŠOVA 2013

STREDA 1. 05. 2013

10. 00 hod.

UMELECKÝ PREDNES: Vyhlásenie výsledkov č. m. 83

14. 00 hod.

VÝPREDAJ NAJ s.r.o.: Dražba topánky (performance) **Christiania**

16. 00 hod.

S.T.O.K.A. Bratislava: B. Mosný, P. Tilajčík, B. Uhlár:

Neistý grunt **VS DAD OFF**

17. 00 hod.

Akadémia umení Banská Bystrica

Vittore de Luca: Ja, Leonardo **MS DAD OFF**

18. 30 hod.

DISK Trnava: Blaho Uhlár a kol. **DISK:** Solitudo **VS DAD OFF**

21. 00 hod.

ZAHRANIČNÝ HOŠT FESTIVALU

TEATR ÓSMEGO DNIA (Poznaň): Archa priestor pred novou budovou **DJZ/VŠA OFF**

ŠTVRTOK 2. 05. 2013

DOZVUKY

11. 00 hod.

Beseda so zaujímavými hosťami:

Ján Uličiansky, spisovateľ (**knihnica PU**)

12. 00 hod.

Ján Olejník, etnograf: Esteticko v hmotnej a duchovnej kultúre

13. 30 hod.

NAJ s.r.o.: PROGALAS (performance) **areál VŠA ON**

Prezentácia divadelných workshopov

a vyhlásenie výsledkov

ŠD FF PU Prešov | Nebo, peкло, Kocúrkovo ... | Fragments II atd' ... **MS DAD/Christiania**

VYSVETLIVKY

ON | Súťažné divadelné predstavenia

OFF | Nesúťažné divadelné predstavenia

VS DAD | Veľká scéna Divadla Alexandra Duchnoviča Prešov

MS DAD | Malá scéna Divadla Alexandra Duchnoviča Prešov

Experimentálna sála DJZ | Hlavná budova DJZ Prešov

UK PU | Univerzitná knižnica PU Prešov

Skúšobňa ŠD FF PU | Starý internát PU, suterén

Organizačný štáb si vyhradzuje právo na priebežnú zmenu a korektúru.

<http://www.ff.unipo.sk/ap>

VSTUP VOLNÝ

vojnového obdobia a na druhej dynamika sveta napr. 21. storočia. Oba však spája vír vojny, tej skutočnej a na druhej strane tej imaginárnej, individuálnej, ktorú vedie každý z nás.

Scénografická koncepcia scény bola jednoznačná hneď z úvodných sekvenčí. Centrálnu časť tvoril priestor súčasnosti a v pozadí sa nachádzal priestor a odohrávali situácie času historického, teda sled udalostí podľa motívu predlohy. Študenti využili štyri kusy plátna, ktoré akoby vytváralo pomyselnú bariéru medzi dvoma svetmi, avšak sila spoločenských udalostí presiakla a neustále preteká a opäť nadobúda zhmotnenie vo svete prítomnom. Samotné vypointovanie hry oceňujem, avšak herecké výkony nepotvrdili silu, ktorú by hra mohla vo finále dosiahnuť.

JŠ

Láska ako z románu – veríte na ňu? Existuje láska až za hrob, taká, akú nachádzame v románoch či filmoch? Čo spája dvojicu z novely Peter a Lucia a dvojicu vyňatú z reality súčasnej, konformnej, pretechnologizovanej spoločnosti? Sú naozaj až tak odlišní? A naopak, čo ich rozdeľuje? Ich odlišné svety? Spôsob života? Viera? Hodnoty?

Inscenácia študentského divadla VYDI z Nitrí priniesla na Veľkú scénu Divadla Alexandra Duchnoviča autorský javiskový tvar voľne inšpirovaný na motívy Rollandovej psychologickkej novely Peter a Lucia. Konfrontuje dva svety – ten, ktorý poznáme z novely a ten, ktorý poznáme z reality...

Scéna bola rozdelená na dve časti – zadnú časť scény vyplňali biele závesy, v druhom dejstve stôl so stoličkami v elegantnom, historickom štýle. Na proscéniu sa nachádzali objekty, ktoré náznakovo zobrazovali súčasnosť, modernú domácnosť a na ktorej sa odohrával dej príbehu dvoch mladých ľudí stojacich v opozícii k literárnym hrdinom. Inscenácia bola postavená na obraze ich rozpadávajúceho sa vzťahu, hektickosti života, nedostatku času, primálo pochopenia, absenciu snahy porozumieť si a v neposlednom rade i neschopnosti počúvať... Nepochybne, ide o aktuálne témy. Herci stelesňovali postavy dvoch mladých ľudí, ktorí komunikovali medzi sebou buď zo vzdialenosti celej šírky javiska, alebo mobilom. Z tejto mizanscény teda vychádzal paradox techniky, ktorá síce umožňuje ľuďom komunikovať na diaľku, no napriek tomu ich od seba tým viac vzdaluje.

Na pozadí vzťahu sa odohrával príbeh novelového Petra a Lucie, ktorí si dvorili podľa starých noriem: pomaly a s ostychom. Ich postavy boli určené už kostýmami, ktoré nám mohli evokovať starú školu začiatkov minulého storočia. Lucia mala oblečené hnedé šaty, Peter sivý oblek, modrú košeľu a bieleho motýlika. Naproti tomu, postavy z proscénia boli oblečené súčasne, pohybovali sa na rozdiel od noblesnej chôdze novelových postáv ležérne. Ich jazyk bol ochudobnený, nemetaforický (na rozdiel od básnického, patetického Petra a Lucie v zadnej časti scény), rýchly, mdlý a miestami vulgárny. Možno to bol zámer, no ich jazyk bol natoľko hektický a konformný, že modernejšiemu Petrovi nebolo miestami rozumieť. Inscenácia ponúkla priestor zamyslieť sa nad zmyslom života, sveta, v ktorom sa rozchádza pár cez mobil, v ktorom vzťah už nie je trvácnou hodnotou a v ktorom nie je čas premýšľať nad tým, čo bude zajtra...

Patricia Chaparrová, študentka DF VŠMU

Peter a Lucia v čase vojny a na druhej strane príbeh dvoch mladých ľudí v dnešnom uponáhlanom svete. Takýto obraz nám ponúkla študentské divadlo VYDI z Nitrí vo svojom nedeľňajšom predstavení na Veľkej scéne Divadla Alexandra Duchnoviča. Inscenácia bola rozdelená do dvoch príbehových línií – kedysi, v čase vojny a dnes. Jeden sa odohrával na motívy novely, ktorú napísal spisovateľ Romain Rolland a ten druhý nás posúva do času, kde lásku a city ničia peniaze. Lucia bola v jednom aj druhom prípade žena, ktorá túži po šťastnom živote po boku muža. Spomenúť treba aj to, že Luciu trápia existenčné problémy, a preto sa snaží zarobiť si na živobytie maľovaním. Ale v jednom prípade nachádza pre toto svoje povolanie pochopenie a v tom druhom nie – a to práve v dnešnej dobe. Táto Lucia je ženou, ktorá vie, že je ťažké sa užiť umením, a preto sa snaží nachádzať podporu u svojho partnera, ktorý jej príliš v tomto nedôveruje a nepodporuje ju. „Moderného“ Petra zaujíma len jeho „biznis“ a obchody. Ak sa preniesieme o pár rokov späť a pozrieme sa na postavu druhého Petra, zistíme, že je úplným protikladom. Je láskavý, úprimne sa zaujíma o Luciu, jej umenie. Obaja milujú život, prítomnosť. V závere chcú

spojiť svoje životy a prichádzajú do chrámu, ale spoločná budúcnosť im nebola dopriata – padnú na nich piliere kostola. Ani v druhom prípade Peter a Lucia nestrávia svoju budúcnosť spolu. Lucia otrávená Petrovým nezaujmom z domácnosti natrvalo odchádza.

Scénu tvorili dva stoly, kreslo, stojan na obrazy, vešiak a najzaujímavejšie bolo použitie bielych jemných závesov, ktoré poslúžili raz ako záclony v dome, raz ako stromy v parku a naposledy boli piliermi, ktoré herci v záverečnom obraze strhli na zem.

Dôležitým prvkom bol pohľad. Stretnutie jedného aj druhého páru, ich spoločná cesta sa začínala práve ním. V jednom prípade však po čase stratil iskru a z rozhodnutia pre zajtrajšok sa stal príbeh Petra a Lucie.

Stanislava Župová

PREJŠT(SI)TELOM (POHYBOVÁ PERFORMANCIA)

**Réžia: Ľubomír Šiška, Eva Priečková | Dramaturgia: Ľubomír Šiška, Eva Priečková | Hudba: Boris Belica | Bicie: Lukáš "Tukey" Michálek
Choreografia: Eva Priečková | Odborná spolupráca: Miroslav Ballay
Účinkuje: Lukáš Božík**

Performance je tým najvýstižnejším spôsobom, ako uchopiť vplyv konštruktivizmu na ľudské myslenie v otázke toho, čo často pokladáme za „prirodzené“. Ide o stvárnenie akéhokoľvek javu, momentu, situácie, ktorá prispieva k symbolickej konštrukcii sveta. Performance Art sa môže odohrávať kdekoľvek, kedykoľvek a akokoľvek dlho. V prípade uvedenej produkcie si dovoľm s touto tézou nesúhlasit', pretože pôsobivosti výkonu ubralo práve zbytočné predĺžovanie výstupu. Základné elementy inscenácie predstavovali: čas, priestor, umelcov telo a vzťah medzi umelcom a publikom.

Nitriansky študent Lukáš Božík ponúkol zaujímavú pohybovú performance. Práve ona sa v dobe 20. – 21. storočia stáva prostriedkom na vyjadrenie zložitých emócií a zároveň deštrukcií, ktoré človek denne zažíva. Primárne vytvoril obraz každodenného boja so svetom. Herec prechádzal niekoľkými cyklami, ktoré lemovala hudba.

Od kľčovitých momentov prechádzal do stavu totálneho delíria či dokonca absolútneho kolapsu. Existenčné problémy a vyrovnávanie sa s diferentnosťou situácií, v ktorých sa človek ocitá interpret originálnym spôsobom stvárnil na malej scéne Divadla Alexandra Duchnoviča. Obraz, ktorý formoval počas tridsiatich piatich minút považujem za metaforu vnútorného boja, ktorý sa odohráva v každom z nás.

Scénu inscenátori vytvorili na princípoch chudobného divadla. Pozostávala zo štyroch stien, tri boli situované priamo na javisku (ako nešpecifikovaná

Foto: VYDI - Prejšť (si) telom

izba) a jednu pomyselnú v tomto prípade zosobňovalo hľadisko. Herec sa snažil identifikovať jednotlivé situácie a usiloval sa týmto spôsobom nájsť únik z izolácie do priestoru, v ktorom by nastalo uvoľnenie a prípadne nový začiatok. Otázkou, ktorá sa následne núka je to, či taký priestor vôbec existuje? Či v prúde času sa takým priestorom nestane každý, v ktorom zotrváme. Tri steny pokryté čiernou plachtou stupňovali pochmurnosť atmosféry. Priestorová oklieštenosť, dynamika hudby, pohybu v presnom temporytmickom nasadení vytvorila nevšednú syntézu sugestívneho prejavu herca.

JŠ

Pohybová performance sa uskutočnila na Malej scéne (DAD). Javisko tvorili čierne steny z troch strán, dôležitou súčasťou bola dynamická hudba. Nešlo o nadviazanie kontaktu s publikom, skôr o vnímanie pohybov v priestore. Performerovo telo sa raz zvíjalo ako keby v kľčoch, inokedy to boli lineárnejšie pohyby, ale stále prudké. Prezentačnú performance môžeme vnímať ako metaforu človeka, ktorý sa neustále nachádza v nejakom priestore, spoznáva ho a postupne sa chce doň začleniť a „splynúť“ s ním. Človek však nežije v priestore sám. Naráža na konkrétne prekážky, ktoré mu neumožňujú pohyb, no je tu snaha ich prekonať. Pohybovať sa po priestore telom nie je ničím v porovnaní s tým, čo musí človek prežívať vo svojom vnútri, aký boj sám so sebou musí viesť v mysli.

Stanislava Župová

Performance je jeden zo žánrov akčného umenia, ktorý funguje na umeleckej scéne približne od 70. rokov 20. storočia. Performer postavu už nestelesňuje, ale sám je tým, o ktorom hrá. Performance Prejšť si telom, ktorú uviedlo na malej scéne Divadla Alexandra Duchnoviča Školské divadlo VYDI z Nitry bola založené na pohybe jedného performerera, ktorý metaforicky zobrazoval vzťah jednotlivca a okolia.

Nakoľko sme obmedzovaní v pohybe? Je správne kontrolovať svoje pohyby? Je potrebné prispôbovať sa požiadavkám, očakávaniam, konvenciám pohybu, ktoré od nás očakáva spoločnosť? Máme právo na slobodu pohybu ako prirodzeného vyjadrenia nášho tela?

Performer Lukáš Božík v inscenácii rozvinul široké pohybové možnosti každého svalu tela, ktoré sa dokáže hýbať, a tak sa dokáže i slobodne a plnohodnotne vyjadrovať. Následne, po slobodnej, prepracovanej pohybovej etude, v ktorej performer preukázal svoju fyzickú zdatnosť (i odvahu obnažiť svoje svaly), nasledoval dramatický oblúk, ktorý naznačil zmenu. Bol v podobe zmenenej hudby, ktorá sa ponášala na nervózne zrýchľujúce sa búchanie zvonku. To v performerovi vzbudilo strach a následne mu to spôsobovalo fyzické (a možno i psychické) utrpenie, ktoré vyjadroval prostredníctvom kľčovitých pohybov, „obmedzených“ pohybov, ktoré sa odohrávali na čoraz menšom priestore, až performerera pohltili.

V ďalšom fragmente sa situácia zopakovala s menšími pohybovými obmenami, no s o to väčšou naliehavosťou protestu v rámci dramatického obluku.

Záver, v ktorom si performer sám sebe zatlieskal, vyznel nadľahčene. Bol dôkazom toho, že performer a účastník sú v podstate jedno a to isté. My, „ostatní“ sme neboli teda divákmi, ale účastníkmi. Priamymi účastníkmi pohybovej performance.

Patrícia Chaparová, študentka DF VŠMU

JA A MY, KATEDRA HUBY PF UKF (NITRA) PRÍBEH JEDNEJ ZEME

Réžia: Zuzana Glatzová, Miroslav Šufliarsky, Simona Holanová Účinkujú: Timea Hudcová, Lenka Červenková, Simona Holanová
Hudobná zložka: Erika Strečková, Zuzana Šemeláková, Matej Mervart, Robert Kanta, Lukáš Rudzan

V nedeľu sa predviedlo aj divadelné zoskupenie JA a MY s pohybovou zvukovou performance Príbeh jednej zeme. Príbehová vrstva predstavenia bola jednoduchá. Priblížila zrod planéty Zem cez všetky katastrofy, ktoré zažila až kým nenadobudla súčasnú podobu. Ich ekologicky ladené spracovanie bolo vhodne doplnené živou hudbou, ktorá mala vyvolať dojem prírodných živlov, dokonca boli prítomné aj zvuky zvierat, a tak sa divák mohol stretnúť s pohybovo akustickým zvládnutím témy. Predstaveniu sa dá vyčítať toho dosť: od prepracovanej scenografie cez uchopenie témy, po finálnu realizáciu. Jednotlivé zložky inscenačného tvaru boli výrazne redukované. Predstavenie hodnotím ako „milé“.

Mgr. Lukáš Makky

Rozprávkový príbeh Jednej zeme sa odohral v prvý deň AP-čka. Krátke predstavenie bolo doplnené hrou na husle, klavír a bicie. Nebola to len zvuková zložka, ktorá nás mohla potešiť. Rovnako zaujímavé bolo aj vizuálne spracovanie – na pozadí čiernej sme mohli vidieť výrazné farby ako červená, modrá, zelená, biela, ktoré zároveň symbolizovali prírodu – rastliny, vodu a vzduch. Okrem farieb dôležitú súčasť tvoril pohyb a sprievodné zvuky (fúkanie vetra, šum vody). Myslím, že takéto predstavenie by potešilo nejedného malého diváka.

Stanislava Župová

Ďalším predstavením už 47. AP bolo predstavenie

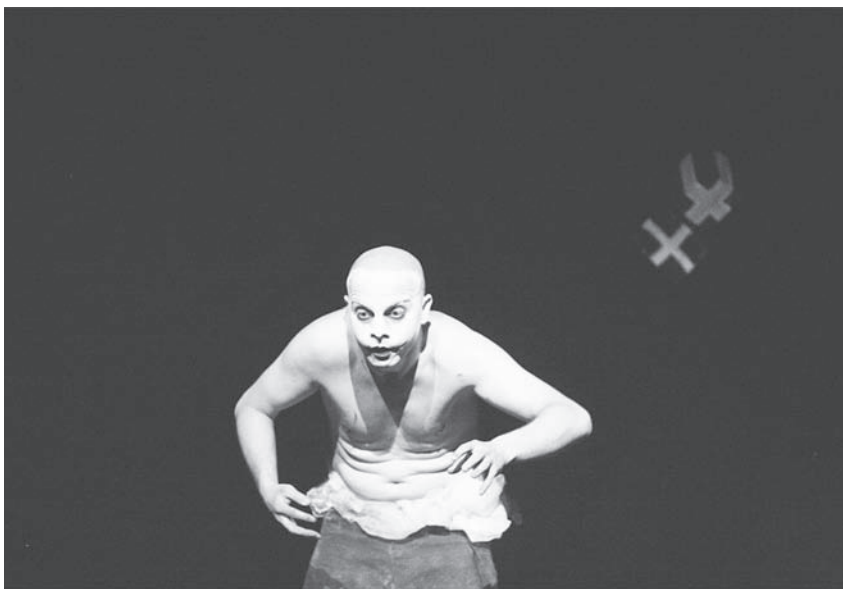

Foto: TEATR MOMO

z dielne ŠD JA a MY v Nitre „Príbeh jednej Zeme“. V tomto predstavení účinkovali herci neprofesionáli. Časť z nich tvorili hudobníci pomalovaní motívmi hudobných nástrojov, sprevádzali predstavenie a navodzovali emócie korešpondujúce s konaním interpretov na javisku. Priestor Malej scény Divadla Alexandra Duchnoviča predstavovali čierne hranaté kulisy, ich súčasťou boli štyria ľudia oblečení v čiernom odevu. Hlavná postava mala na sebe výrazný farebný kostým. Zem bola zhmotnená ako obrovská lopta omotaná kusmi látky - modrej, bielej a zelenej farby. Prvý obraz bol sprevádzaný hrou na klavír, hlavná postava objavuje „loptu“. Najprv nevie, čo je to, hrá sa s ňou, postupne začne odmotávať modrú látku, ktorá predstavuje vodný živel. Atmosféra je spočiatku pokojná, no neskôr s narastajúcimi gradujúcimi hudobnými motívmi vytvárala dojem búrky. Aj v ďalších dramatických sekvenciách stvárnajúcich prírodné úkazy zvolili inscenátori identický interpretačný kód.

Naskytá sa otázka, o čom malo predstavenie vypovedať, na čo nás malo upozorniť? Do určitej miery by sme mohli tvrdiť, že zámerom predstavenia bolo upozorniť na pozitíva a súčasne negatíva spojené s nevyspytateľnosťou tohto sveta.

Katarína Halčková

Príbeh ako z rozprávkovej knižky pre deti. Na začiatku bola guľa, lepšie povedané, lopta. Prišla rozprávková bytosť, ktorá si povedala, že sa s tou loptou pohrá. A tak z nej vytiahla oceán, lesy, vzduch. Radosť z nich bola preveliká. Až kým neprišlo ich zničenie, znečistenie, vyrúbanie...

Študentské divadlo Ja a My pri Katedre hudby Pedagogickej fakulty univerzity v Nitre prinieslo na dosky malej scény environmentálnu tému spracovanú pre deti. Bytosť vo farbách slnka, jej štylizovaný tanec, hyperbolizované gestá a mimika, živá hudba, hranie sa na „akože“, postupy bábkového divadla – to všetko gradovalo do konca predstavenia, avšak neboli to typické rozprávkové atribúty – sklamanie a smútok pri lopte. Dôvod bol jasný.

Patrícia Chaparová, študentka DF VŠMU

ZAHRANIČNÝ HOŠŤ: TEATR MOMO (KATOVICE) MAREK KOŁBUK: PODARUNEK

Scenár a réžia: Marek Kołbuk | Hudba: Wojtek Guzgan | Technika: Sebastian Niemiec Účinkujú: Marek Kołbuk, Wojtek Guzgan / Magdalena Gremlowska

Dnes sa stretávame popri klasickom bielom mímovi s pojmi ako divadlo pantomímy, divadlo pohybu, plastické divadlo, divadlo gesta, fyzické divadlo atď. – to preto, že zložitost' moderného sveta, jeho udalosti a duchovnej premeny vyžaduje jednoznačné odpovede, a tým aj rozvetvené umelecké prostriedky vyjadrenia. Dnešní mímovia pracujúci v ktoromkoľvek z uvedených útvarov – historickej či ultramodernej formy, bez rozdielu, či hrajú na javisku alebo na ulici, vytvárajú predstavenia alebo performan- ce, ktoré majú spoločnú tému – ľudskú bytosť v jej naliehavej existencii.

Poľské súbory sú už tradične charakteristické autentickým prejavom, ktorý diváka premiestňuje na zobrazované miesta a vťahuje do rozohrávanej situácie. Expresivita prejavu, ktorá sprevádzala hereckú interpretáciu v rámci celku inscenačného tvaru priniesla výpoveď o tom, že človek cez vlastnú nenásytnosť a honbu za materiálou nedosahuje v konečnom dôsledku uspokojenie, ale naopak stáva sa otrokom vlastnej túžby a požíravosti. Predstavenie „Podarunek“ (Darček) vo svojej viacvrstvovej práci s divadelnými technikami a interpretačnými postupmi, originálnym premostením témy a jej stvárnenia prostredníctvom akéhosi naturalistického objektivizovania prítomnosti, upozornilo na obraz determinácie a predurčenosti človeka a jeho osudu, ktorý akoby bol vopred stanovený a nemenný.

Herci využívajú fragmentárnosť a rámčujúci tematický princíp vystavali neobyčajne zážitkové a pre mnohých (a možno aj súčasných) tvorcov inšpirujúce divadelné predstavenie.

Úvodnú a záverečnú sekvenciu tvoril moment nájdenia a odhalenia jednej identity. Za osobité však pokladám inovovanie prístupu a spracovania témy. Podarilo sa im prepojiť moment zlomu, kedy sa človek stáva tým, ktorý sa o niečo delí a rozdáva a následne tým, ako si vytvára závislosť od matérie. Vlastnej i tej, čo mu nepatrí.

Dej situovali akoby do prostredia tulákov (usilovali sa univerzalizovať identitu a tým paradoxne vytvorili zovšeobecnenie vlastné pokoleniam), ktorí prechádzajú svetom s cieľom nachádzať materiál a vlastný ideálny dar. Čo ním má byť je otázkou pre každého z nás. Oceňujem kreativitu kostýmov, ktoré boli na jednej strane alúziou na „Santa Clausa“ a zároveň je potrebné interpretovať aj odhalenú časť hercovho tela, ktorá sa stala zástupným znakom pre telo každej živej bytosti. Pohyby hercov boli strnulé a nedynamické, čo komplexne demonštrovalo bezpochyby to, že sa stávame žijúcimi mŕtvolami.

JŠ

Teatr Momo z Katovic sa vo svojej originálnej, plastickej inscenácii predstavilo v plnej kráse na Veľkej scéne Divadla Alexandra Duchnoviča inou formou neverbálneho divadla, založeného na osobitej štylizácii, symboloch, hudobnosti, emocionálnosti, plastických obrazoch, interakcii s publikom. Už po príchode do sály bolo cítiť ponurú, možno skľučujúcu atmosféru, v ktorej dominoval detský smiech zmiešaný s plačom. Na scéne stála postava ženy, ktorá vzkriesila druhú postavu – muža, a to odkrytím tmavočerveného pláštá. Vzhľadom na to, že išlo o pohybové divadlo, v ktorom absentovalo slovo. To znamená, že to, s čím sa zo sály odchádzalo, nebol zážitok z príbehu, ale zážitok z vlastného prerodu či z vzkriesenia dovtedy „polomŕtvej emócie.“

Patrícia Chaparrová, študentka DF VŠMU

DIVADLO NEON (KOŠICE) O MOCI A JEJ PÁDE

Námet: Miroslav Vlček | Réžia: Zuzana Dovičáková | Účinkujú: Michal Bartko, Daniel Vereb | Svetlá, zvuk: Richard Sokol | Animácie: Michal Bartko, Daniel Vereb

POLEMIKA O MOCI.

Vytvoreniu, minimálne teoretickému, ideálnej spoločnosti, sa v celej minulosti ľudstva venovali viacerí teoretici rôzneho charakteru a zamerania. Kolektívna, autorská prezentácia O moci a jej páde Divadla Neon Košice vypovedala a tvorila hypotézy o probléme ideálnej spoločnosti. Kombináciou vizuálnych, hereckých, scénických, animačných a dokumentárnych prvkov bola divákovi ponúknutá exkurzia do naznačeného problému. Predstavenie sa skladalo z dvoch častí (samotné predstavenie a dokumentárna rozprava). Premietanie animácie na plátno musíme vnímať ako samostatnú zložku s vlastnými výrazovými prvkami, aj keď tematicky zapadalo do celku a koncepcne ho dotváralo. Ostatné zložky boli nevýraznejšie. Redundancia ako „stavebný“ prvok inscenácie môže byť funkčná, ale neustále opakovanie hlavných myšlienok a „práv“ nie je efektívne, predovšetkým vtedy keď neprináša zatextové priestory. Dokumentárna rozprava nevysvetľovala, ale mapovala proces tvorby – aj keď tá mohla byť prezentovaná vo väčšom meradle a zároveň pracovala s akademickým komentovaním vybraného politického kritika.

Mgr. Lukáš Makky

ŠTUDENTSKE DIVADLO P.A.D.A.K. PRI PEDA- GOGICKEJ FAKULTE PU (PREŠOV) JEVGENIJ ŠVARC: OBYČAJNÝ ZÁZRÁK

Réžia: Adela Mitrova a kol. | Účinkujú: Patrícia Konkoľová, Zuzana Miškocová, Lenka Eliašová, Barbora Michnová, Dušan Guman, Tomáš Pavlic, Martin Maslonka, Šimon Slovinský

Podarený experiment, alebo fiasko? Túto otázku si položil každý divák, ktorý mal možnosť v nedeľu 28. 4. 2013 tesne po 21. hodine zažiť predstavenie z dielne študentského divadla P.A.D.A.K. FF PU od Jevgenija Švarca: Obyčajný zázrak. Predstavenie pripomínalo nevydarenú generálku, ktorú možno považovať za

improvizačné číslo. Nepokoj, podráždenie, nepochopenie, rozporupnosť, bezradnosť, dokonca úprimná zlosť, to boli najčastejšie pocity, ktoré recipienta pohltili. Vynárali sa otázky o zmysle podobných produktov. Mohli by sme mávnuť rukou, povzdychnúť si a povedať „ved' to sa stáva, hádam nabudúce ..“, ale tak tiež by sme sa mohli zamyslieť, či sme neboli účastní divadelného experimentu.

Neprijatie a odsúdenie by vychádzalo z predpokladu a očakávania tradičného referenčného rámca celého predstavenia. Konvencionálne modelované dramatické situácie rozkrývajúce rozvíjajúci sa vzťah s mladými ľuďmi boli prvoplánové.

Kradmé úsmevy, spoločný rozhovor, letmé dotyky – všetko známe sprievodné javy vzájomných sympatií, ktoré sme už toľko krát videli na doskách, ktoré znamenajú svet, ale aj na filmových obrazovkách, či na stránkach kníh. Zrazu nastáva zlom. Herec stvárňujúci mladého muža (Tomáš Pavlíč) zabúda text, dokonca keď mu herecká partnerka našepkáva, nevie si spomenúť. V tom vstane. Vyhlási, že toto nezvládne a „uteká“ zo scény preč. Diváci sú v nemom úžase. Zaužívaná, cez určité znaky konotovaná a očakávaná scéna sa rozpadá. Akoby niekto v polovičke prestrihol film a nalepil, úplne iný, z inej doby a s iným obsahom. Divák nevie, čo sa stalo, ako reagovať, ako sa správať. Tlieskať? Ostať ticho? Smiať sa? V tom vystúpi na scénu vedúca súboru (Adela Mitrová) a snaží sa všetko „kamuflovať“ odvolaním sa na technické problémy. Výkon vedúcej súboru bol nepochybne presvedčivý. Ak niekto ostával v presvedčení, že sa stále hrá a útek herca zo scény predstavuje len integrálnu zložku celku, zložku scudzovacieho efektu, začína pochybovať.

Zámerom tvorcov nebolo pripraviť niečo predvídateľné, ale presný opak spôsobiť šok. Nie hnušom, ale omylom, pretvárkou, klamstvom, samotným zahrávaním sa s divákom. Takmer každého diváka napadla táto možnosť, ale spôsob ukončenia, prevedenie a „nehraná“ snaha niečo zachrániť a zachovať si tvár (žiadny návrat k deju, žiadne pokračovanie v koncepte, ale improvizácia divákov z javiska a opätovné ukončenie predstavenia ospravedlnením sa za technické ťažkosti) presvedčila diváka, že niečo sa nepodarilo.

Mgr. Lukáš Makky

[reflexiepondelok]

PHDR. ELENA KNOPOVÁ, PHD. VÝRAZNÉ TENDENCIE V SLO- VENSKEJ DRAMATIKE PO ROKU 2000

Úvod pondelňajšieho AP sa niesol v duchu prednáškového bloku UNIVERZITA DIVADLA. Prvou, kto-

Foto: Marcin Świerad

rá odštartovala pondelkové predpoludnie bola doktorka Elena Knopová, ktorá pôsobí na SAV Bratislava a zároveň ako pedagogička na Akadémii umení v Banskej Bystrici.

V pol druhu hodinovej prednáške sa usilovala označiť výrazné tendencie súčasnej slovenskej dramatickej spisby pričom sa dotkla aj autorských dielní súčasných dramatikov strednej i tej mladšej generácie. Naznačila zároveň základné atribúty charakterizujúce povahu, štýl či poetiku jednotlivých slovenských dramatických tvorcov publikujúcich svoje texty predovšetkým po roku 2000.

Svojim interpretačným prístupom zaujala mnohých poslucháčov, a preto sa nadejame, že vo svojej predstave o súčasných siločiach v slovenskej dramaticke bude pokračovať a na AP prinesie v budúcich ročníkoch nové možno ešte vycizelovanejšie výsledky svojho vedeckého bádania.

MARCIN ŚWIERAD TADEUSZ KANTOR DNES

Tadeusz Kantor (1915 – 1990) je „najsvetovejším z poľských umelcov a najpoľskejším z umelcov svetových“. Patrí medzi najväčších a najzaujímavejších režiséroov našich čias. Bol tzv. totálnym umelcom – maliarom, režisérom, básnikom, scénografom, tvorcom happeningov, hercom. Jeho najznámejšie predstavenie Umarla klasa (Mŕtva trieda), ktoré vzniklo v jeho slávnom divadle Cricot 2, bolo vyhlásené za najlepšie predstavenie 20. storočia. Kantorove predstavenia akoby boli oživením starých fotografií v rodinnom albume. Vyvolávali z pamäte zabudnuté miesta, ľudí. Miešali veselé s bolestným, absurdné s ľudským. Boli to len jeho vlastné spomienky, ktoré nechal ožiť v krásnych divadelných obrazoch, a napriek tomu dokázali oslovit' ľudí na celom svete.

Divadelná hra Wielopole, Wielopole hovorí o rodnom meste T. Kantora a podľa slov kritika Franca Quadriho sa mu v tomto predstavení podarilo „spojiť poľský mikrokozmos s umučením Krista a Wielopole sa stalo majetkom celého sveta“.

Bol presvedčený, že „umelé hranice medzi umeniami treba zrušiť“, a preto vo svojich hrách spájal maliarstvo s divadlom. Okrem divadla bol činný aj v iných umeleckých sférach, organizoval happeningy, tvoril „umelecké objekty“ a neskôr ich využíval v scénografiách k vlastným predstaveniam.

Divadlu sa začal venovať už počas štúdia maliarstva a počas okupácie založil podzemné Nezávislé divadlo. Neskôr pôsobil v divadle Cricot 2, kde režíroval hry Stanisława Ignacyho Witkiewicza a aj svoje vlastné produkcie. Úspechy jeho divadla mu umožnili cestovať po Európe aj po svete, vďaka čomu mohol do Poľska prinášať najnovšie divadelné trendy. Svojou celoživotnou prácou v oblasti divadla sa stal jedným z najuznávanejších poľských divadelníkov.

Pútavá prezentácia o tvorbe jedného z najvýznamnejších tvorcov, autorov, ale

najmä novátorov divadelnej techniky a metodiky Tadeuszovi Kantorovi, ktorí sme mali možnosť počuť a vidieť vďaka poľskému riaditeľovi kultúrneho strediska vo Wielopoli Marcinovi Świeradovi. Autentickosť okamihov silnela jeho pútavým výkladom o autorovi, ktorý je i jeho krajanom z poľského mestečka Wielopole.

Po prednáške E. Knopovej nasledovala prezentácia zahraničného hosťa (opäť z Poľska) Marcina Świerada, ktorý sa venoval téme - Tadeusz Kantor. V úvode spomenul viacero faktov z autorovho života, načo upriamoval pozornosť pri tvorbe, prečo sa vlastne ako scénograf rozhodol pre vtedy prevratný krok v dráme, keďže Tadeusz Kantor nebol spokojný s vtedajším charakterom divadla rozhodol sa prispieť novým pohľadom naň a vytvoril tzv. výtvarné divadlo. Okrem iného sme sa mohli na tejto prednáške dozvedieť aj zopár perličiek napríklad, že Kantor mal výbušnú povahu, a dokonca počas predstavenia samovoľne vstupoval na scénu a prispôboval si ju podľa vlastných predstáv. Do predstavení neobsadzoval profesionálnych hercov, naopak uprednostňoval prácu s neprofesionálmi. Jeho najvýznamnejšími hrami, boli hry Wielopole, Wielopole a Mŕtva trieda. Po krátkom prehovore obecensť mohlo sledovať film o živote Tadeusza Kantora, do ktorého občasnými poznámkami prispel aj profesor Horák.

Katarína Halková

Vedeli ste, že Tadeusz Kantor bol považovaný za malicherného, svojského či cholerickeho? Presne takého nám ho dnes skrze rozprávania a s pomocou autobiografického dokumentu priblížil Martin Świerad. Tadeusz Kantor bol vyštudovaným scénografom, typickým svojou nespokojnosťou so stavom divadla, a tak prišiel s koncepciou „výtvarného divadla“, ktorým do teórie aj praxe umenia vniesol nový rozmer. Dá sa povedať, že bol neobmedzený vo svojich možnostiach. Do predstavení vyberal aj „nehercov“ a o hercoch hovorí: „Herec musí pracovať. Deň a noc.“ Miloval rodné Wielopole, o čom svedčí aj jeho dielo „Wielopole, Wielopole.“ Kantor nebol hercom. Nebol režisérom. On bol úplne všetko, bol syntetik.

Mária Pastirčaková

NAJ S.R.O.: J. JENDRICHOVSKÝ A P. G. HRBATÝ (PERFORMANCE) „INŠTRUMENTÁR SLOVENSKÝCH ĽUDOVÝCH NÁSTROJOV – DRUMBĽA“

V kategórii študentské divadlá na tohtoročnom AP zaujali tri súbory: dva nitrianske Ja a MY, VYDI a ŠD FF PU Prešov. Všetky tri kolektívy sa prezentovali niekoľkými projektami, čo je svojim spôsobom novum na festivale AP. Nitrian-

Foto: Inštrumentár slovenských ľudových nástrojov...

ským produkciám sa venujeme v blogu reflexie, kritiky v niekoľkých príspevkoch, pár informácií si však zaslúži prešovský súbor.

Z tímu prešovských vysokoškolákov upozorňujú na svoju produkciu počas celej prehliadky AP niekoľkí, no predovšetkým P. G. Hrbatý a J. Jendrichovský. Mali sme možnosť ich vidieť ako družstvo v improlive ale aj včera (pondelok) v performance „Inštrumentár slovenských ľudových nástrojov – Drumbľa“. Večer zasa vo výpredaji ako základné subjekty - autorské, interpretačné, komunikatívne. Zároveň sme mali možnosť vidieť ich pri prezentácii dielne v utorok predpoludním spolu s dvojicou dám Z. Henčeková, B. Repková sa predstaví dvojica P. G. Hrbatý a J. Jendrichovský spolu v programovom bloku tvorivých dielni Herec a figurína I.,II., pred posluchárňou č.m. 94, 100.

ŠD FF PU má však pred sebou program v stredu a štvrtok, v ktorom bude prezentovať svoje ďalšie projekty, ktoré sú výsledkom workshopu Tanečné divadlo pod vedením manželov Morochovičových a tiež v tvorivej dielni Nebo, peklo, Kocúrko pod vedením J. Rázusovej.

JA A MY, KATEDRA HUDBY PF UKF (NITRA), ŠTUDENTI UČITEĽSTVA HUDOBNODRAMATICKÉHO UMENIA TRACYHO TIGER

Réžia: Lukáš Števík, Michaela Gerhardová, Simona Janovičová

Účinkujú: Lukáš Števík, Michaela Gerhardová, Simona Janovičová, Marek Bednárik, Vladimír Hanák, Zuzana Kráľová, Dominika Čerbová, Martina Pálfiová, Lukáš Božík

PROGRAM 47. ROČNÍKA AKADEMICKÉHO PREŠOVA, SPESTRILI, TAK AKO AJ PO MINULÉ ROKY, OKREM INÝCH SÚBOROV AJ SÚBOR ŠTUDENTOV UČITEĽSTVA HUDOBNODRAMATICKÉHO UMENIA, KATEDRY HUDBY PF UKF NITRA- JA A MY (OBČIANSKE ZDRUŽENIE). V PONDelok 29. 4. ODOHRAJI NA MS DAD-U TRI PREDSTAVENIA.

Inscenácia je netradičným spracovaním Saroyanovej novely - Tracyho Tiger. Tvorcovia ponúkli divákovi alternatívne tvorivé podnety, ktoré vyvolali

zamyslenie. Súbor sa pokúsil chronologicky zachytiť dej literárneho diela, no na diváka môže pôsobiť ako fragment - náhodný sled myšlienok.

Predstavenie nás donútilo zamyslieť sa nad životnými hodnotami každého z nás, práve ony sú tým tigrom, ktorého nosíme v sebe. Videli sme životný osud Thomasa Tracyho, ktorý si vďaka svojmu tigrovi uvedomil, čo je pre neho v živote dôležité. Vďaka tigrovi sa nevzdal svojich snov a ambícií, zásluhou ktorých dosiahol nielen pracovný úspech, ale stretol aj svoju životnú lásku. Dôležitým pre pochopenie, tejto hry bolo, keď tiger Thomasa opustil, pri zlých rozhodnutiach, kedy stratil pôdu pod nohami. Pre hlavného hrdinu bol viditeľným, pre mnohých však nie. Raz sme mali pocit, že je to naše lepšie ja, potom že smútok, prežívanie, plač, túžba, inokedy radosť a smiech. Pravda je však len jedna, tigrom u Thomasa Tracyho bola láska.

Výrazným prvkom na scéne boli kocky, pomocou ktorých si herci prispôbovali hrací priestor. Znázorňovali zároveň aj osudovosť života ako takého. V úvode nás zaujala najmä konfrontácia Stanislavského a Brechta, veľmi trefne poukázali na ich rozdielnu životnú i divadelnú koncepciu. Tvorcovia hry dali divákovi priestor na to, aby si záver vytvoril sám. Mohli sme to prijať ako retrospektívu alebo šťastný koniec, ktorý každý z nás vo svojom živote očakáva. „Každý máme svojho tigra, len niekto o ňom vie a iný zas nie, u niekoho je to radosť, šťastie, fantázia a u niekoho láska...Aký je ten Váš tiger???”

Adela Vojnová, Lenka Sinčáková

Pondelkové popoludnie patrilo najmä nitrianskemu študentskému súboru Ja a My, ktorí prebudili malú sálu DAD-u zo sna letargie. Predstavenie, ktoré nieslo názov Tracyho tiger, pôsobilo sviežo a autenticky už len tým, že využilo formu epického divadla.

V začiatočnej pasáži sme mohli vidieť „debatu“ dvoch veľikánov divadla: Stanislavského a Brechta. Stanislavskij začínal svojou metódou uvádzať inscenáciu, kde sa stretol s odmietnutím jeho hereckého princípu „pretelesnenia sa“ do postavy. Vzápätí prichádza na scénu Brecht, kde nastáva medzi nimi dvoma hádka, ale hercov ohúri tým, že nemusia vykonávať drastické cvičenia. A tak sa inscenácia môže začať a treba povedať v bravúrnom prevedení. Využíva rôzne efekty, najmä zvukové, vsuvky rôznych druhov, premenu javiska pred očami publika. A práve tým divadlo pôsobí autenticky. Zmena scény spočívala v skladaní kociek, pričom každá ich strana bola iná, a každá naznačovala isté miesto. Len s použitím minimálnych rekvizít, napr. rôzne tvary obrázkov na paličkách (napr. ľudská tvár) či už spomínanými kockami, dokázali predviesť širokú škálu prostredí, emócií a postáv. Okrem týchto pomocných tvarov, nepoužili žiadnu inú rekvizitu, čo bolo veľkým plusom tohto predstavenia. Okrem divadelných využívali aj hudobné či tanečné prostriedky, čo pôsobilo veľmi prínosne a zároveň pobavilo obecenstvo.

Toto predstavenie ohúrilo aj pána Stanislavského, a to je už čo povedať.

Radka Dorková

Foto: JA A MY - Hra na 3

HRA NA 3

Autor: Stanislava Koníčková, Katarína Hudáková, Martina Pálfiová, Dominika Čerbová, Adrián Palotáš, Zuzana Kráľová | Účinkujú: Stanislava Koníčková, Katarína Hudáková, Martina Pálfiová, Dominika Čerbová, Adrián Palotáš, Zuzana Kráľová, Michaela Horvátová, Lukáš Božík, Katarína Luprichová, Patrik Földesi, Tímea Hudecová, L.Matej Mervart, Daniel Duban, Lenka Červenková, Barbora Gašpercová, Dominika Chorvatovičová

Po prednáškovej časti sa program presunul opäť do budovy DAD, konkrétne na Malú scénu, kde sa predstavili ŠD Katedry hudby PF UKF v Nitre predstavením Hra na 3. Hru pozostávala zo šiestich krátkych pohybových prejavov. Po každom nasledovala kratučka prestávka určená na zmenu priestoru. V každom z nich sa kládol dôraz predovšetkým na pohybovú stránku, výraz, dynamiku a verné zobrazenie emócií. Prevažovali témy neopätovanej lásky, vraždy ako vykúpenia z trápenia, alebo zobrazenie života dvoch mladých ľudí od obdobia prvotného zamilovania až po smrť jedného z nich. Prvé predstavenie sa odohrávalo akoby v uzavretom priestore - za sklenenou stenou. Účinkujúce dievčatá sa najprv snažili nájsť cestu, neskôr sa zabávali a v závere jednu zo svojich priateľiek úplne odcudzili. Druhé predstavenie sa nieslo v duchu nešťastnej lásky voči chlapcovi, ktorý bol zahľadený do seba a následnej samovraždy. Je možné tvrdiť, že najzaujímavejšou bola práve tretia časť v réžii Martiny Pálfiovej, ktorá zobrazila život ľudí od prvého stretnutia, cez narodenie dieťaťa, týranie manželky, až po jej smrť, ktorá bola prezentovaná sfúknutím sviečky. Táto časť sa vyznačovala aj zmenou priestoru, kedy sa za bielu plachtu v tienohre zobrazovali významné udalosti ich života. Štvrtá časť pomocne „boj dvoch žien o sultána“ sa vo finále končí vzájomnou vraždou sokýň. Pozornosť si zaslúži aj šiesta, zároveň posledná časť, ktorá akoby zobrazovala na jednej strane čistú, nevinnú lásku a na strane druhej hriechnu vášeň, alebo pokušenie. Nakoniec však vyhráva čistá láska a hriechnosť bola pochovaná. Spomínané predstavenia mali jedinečnú, originálnu atmosféru. Priestor bol vo všetkých častiach ohraničený štyrmi sviečkami a ako kulisa slúžila čierna plachta.

Katarína Halková

Určite stojí za pozdvihnutie nápad, s akým študenti PF UKF Nitra prišli. Miestami vtipné. Miestami smutné. No a miestami „hluché“. Prezentácia študentov mala niekoľko častí a každá mala svoju pointu. Prvá sa niesla v duchu nevinnej hry, obmedzenej možnosťami priestoru. Zatiaľ čo prvé dve postavy sú činné a v popredí. Tretia je v úzadí a čaká na svoj vlastný priestor. V druhom bloku je nám predstavený príbeh 3 ľudí. Dvoch žien a jedného muža. Jednodu-

chá a zalúbená žena stojí v kontraste so ženou vznešenou, oblečenou do trikotu baleríny. Nesmie chýbať muž ako objekt túžby. Jeho nafúkané, egocentrické správanie sa obracia v momente, keď pozná lásku. Snaha jednej zo žien získať lásku nepravého rodí komiku. Tá napokon ústi do svojho tragického rozuzlenia. Lyricko-tragickým ladením sa vyznačuje tretí príbeh predstavujúci rodiacu a dozrievajúcu lásku so všetkými jej polohami. Radostami aj bolesťami. Ide o predstavenie plné pohybu a výrazného mimicko-gestického výrazu. Vo všetkých troch prípadoch šlo o hru bez slov spoliehajúcu sa len na silu ticha, gest a postojov tela. Nitrančania nelenili a všetkých nás prítomných na MS DAD-uniesli do sveta orientu, sultána, jeho tanečníc a nechýbal ani kúzelný Džin, ukrytý vo flaši od známeho výrobcu liehovín. Exkurz krajinami a príbehmi nekončí. Diváci sú unášaní do reality. Síce nie aktuálnej, ale pravdivej. Príbeh nevernej ženy a jej muža bojujúceho za blaho krajiny končí smrťou. Ako inak. Smrťou sa rieši všetko? Možno príliš veľa smrti, smútku za jednu hodinu. Ale aj na tú treba upozorniť. Oceňujem nápaditosť študentov. Mňa osobne rozosmiali niekolkokrát a smiech som badala aj na tvárach ostatných.

Mária Pastirčaková

ŠKAREDÉ KAČIATKO

Autor: Zuzana Šemeláková, Erika Strečková, Jarmila Bakusová
Účinkujú: Simona Holanová, Zuzana Glatzová, Patrik Hostačný, Lukáš Božík, Zuzana Šemeláková, Erika Strečková

Hra nebola klasickým spracovaním rozprávky Škaredého káčiatka od Hansa Christiana Andersena. Tvorcovia vytvorili divadlo na divadle, kde použili princíp zázračnej čiapky, ktorá nás preniesla do rozprávky. Bezdomovec Tóno sa po jej nasadení na hlavu preniesol z prostredia, v ktorom žije do rozprávkového sveta zvieracej ríše. Na farmárskom dvore však nie vítaný. Prítomné zvieratá vnímajú Tóna ako škaredé káčiatko. On sám to však nevníma a nechápe. Nerozumie, čo sa vlastne okolo neho deje. Priateľkami sa mu stanú divé husi a labute. Vďaka súdržnosti, ktorú v nich vidí prejde vnútorným prerodom a mrzí ho ako zle sa správal k svojim priateľom. Prehodnotí svoje správanie a po osobnostnej zmene sa symbolicky mení na labuť. Zloží čiapku a ocitne sa späť v reálnom živote, na reálnom mieste a začne si vážiť svojich priateľov čo možno chápať ako podobenstvo človeka hľadajúceho lásku v jej rôznych nuansoch na zemi.

Lenka Sinčáková, Adela Vojnová

Keď už som si myslela, že to nestihnem (divadelný) osud zasiahol, časový harmonogram predstavení sa posunul a ja spolu s ďalšími divadelnými nadšencami sme 29.4. na MS DADu mali možnosť pozrieť si ďalšiu z inscenácií, dovoľm si povedať na AP už domáceho nitrianskeho divadla. Tentokrát pod názvom Škaredé káčiatko. Príbeh zasadený do súčasného prostredia bezdomovcov sľuboval nový pohľad na tento všeobecne známy motív. Zo 4 protagonistov vynikal charakter hlavného hrdinu, ktorý sa cítil nadradený nad ostatnými. Dramatický dej dynamizovala funkčná rekvizita, žltá čiapka, ktorá podľa slov hlavného

Foto: JA A MY - Škaredé káčiatko

Foto: Pasi Mäkelä

hrdinu „patrí len na krásnu hlavu.“ Príbeh sa preniesol do animálneho prostredia, ktoré herci stvárnilo nekonvenčným, dovoľm si povedať priam až detským spôsobom (ponožky - kačky, bábka psa, kravy). To do hry vnieslo vtip a do obecnstva smiech a presvedčili tak hlavného protagonistu, že všetci sme si rovní, a pritom každý z nás je výnimočný. Táto idea bola podľa môjho názoru dostatočne čitateľná, preto nerozumím, prečo to musel náš hrdina prespievať v piesni a z pomerne invenčného predstavenia vytvoriť záver ako zo zlého muzikálu. Každopádne celkový dojem, aj herecké výkony boli dobré, na konci sme sa dočkali happy endu, zhudobneného ponaučenia a herci zaslúženého potlesku.

Zuzana Belasová

ZAHRANIČNÝ HOSTĽ FESTIVALU (FINLANDIA/PRAGUE) PASI MÄKELÄ - PERFORMANCE

Účinkuje: Pasi Mäkelä

Pasi Mäkelä vo svojej performancii dokonale zosobil postavu škriatka (z fín. tonttu). Snaží sa o nadviazanie strateného kontaktu s prírodným rádom, zákonitostou sveta. I preto bolo vystúpenie realizované v priestore interiéru – záhrada MS DAD a neskôr i exteriéru divadla. Divokými pohybmi odkrýva zabudnutú objektívnu pamäť a zostupuje do „telesného podvedomia“. Tonttu je akoby duch, nehmotná bytosť, ktorá číha niekde na hranici spoločnosti a prírody, na periférii našej mysle a tela. Je našou možnosťou, našim svedomím?

Autor nám predstavil nevšednú mystickú bytosť škandinávského folklóru, ktorá môže nadobúdať mnoho podôb. Napriek malému vzrastu nadobúda obrovskú fyzickú silu je dokonca spojivom s mimoludským svetom.

Mnohovýznamová performance miesi tanec Butó (japonsky avantgardny tanec) s fínskym folklórom a Pasiho skúsenosťami so zambijskými tamcami Mu-ganda atď. Predstavenie tu a teraz vytvára novú tradíciu, kde sa snaží prepojiť zmes folklórnych prvkov s prvkami Nového divadla. Každá performance je iná i napriek tomu, že interpret improvizuje na vopred určenú tému. Práve osobe škriatka môže Pasi Mäkelä

————[apečkoviny]

ukázat svoj široký choreografický register a extrémny fyzický prístup k divadlu.

Očakávaný inováčný prístup performeru sa však nenaplnil.

JŠ

DAB (NITRA) **CARLOS MURILLA: DARK PLAY -** **HODNOTOVÁ APOKALYPSA** **(NIE) LEN VO VIRTUÁLNO** **SVETE**

Réžia: Svetozár Sprušanský | Preklad: Alexandra Ruppeltdová | Scéna: Alexandra Grusková, Diana Strauszová | Kostýmy: Diana Strauszová | Výber hudby: Svetozár Sprušanský | Účinkujú: Jakub Rybárik, Roman Poláčik, Alena Pajtinková, Marcel Ochránek, Daniela Kuffelová

Divadlo Andreja Bagara v Nitre sa na tohtoročnom festivale predstavilo divadelnou inscenáciou Dark play (Temná hra) v réžii Svetozára Sprušanského. Už samotná dramaturgia napovedá, že sa tvorcovia usilovali nájsť spoločný komunikát s mladou generáciou.

To sa odráža i v samotnom režijnom prístupe, ktorý ťaží z výtvarných civilizačných vymožeností prvého decénia 21. storočia. Prostredníctvom dynamického striedania realistického a štylizovaného výrazu, vstupovania i vystupovania z rolí, použitím tzv. „scudzákov“ v evidentnej expresívnej tonalite hereckého prejavu podporeného neraz žiaľ samoúčelne slangovou, či vulgárnou lexikou. Inscenátori traktujú modelový príbeh mladých ľudí, ktorí sa ocitajú na hranici emocionálneho zvládnutia dvoch odlišných svetov: reálneho a virtuálneho. Tie sa pre protagonistov príbehu stávajú emocionálnou a ľudskou pascou, z ktorej sa nedokážu vymaniť. Ich bolestná osamelosť, zničujúca neschopnosť nájsť spôsob ako žiť v tomto svete, kde hodnota človeka, lásky, vzájomnej ľudskej harmónie už nič neznamená môže viesť k apokalypse identity a strate seba samého.

Ústredný scénografický znak inscenácie tvorilo intermedieálne prepojenie virtuálneho sveta s tým reálnym, čo dokumentoval rad televíznych obrazoviek komunikujúci s protagonistami príbehu vstupujúci do ich života kategorickým imperatívom (spomínaný scudzovací efekt).

Divadelné dielo rekonstruuje hodnotovú dezorientáciu dnešného mladého človeka, jeho naivitu a hazardovanie so zodpovednosťou za vlastný život.

Inscenácia si získala divákov, čo sa potvrdilo aj záverečným silným aplauzom. Predvedená hra ako provokujúci experiment s autentickými, živými a sugestívnymi hereckými výkonmi vtiahla diváka do príbehu a „vynútila si jeho pozornosť“, čo už dnes nie je každodennosťou.

M.P., J.Š.

Foto: DAB - Dark play

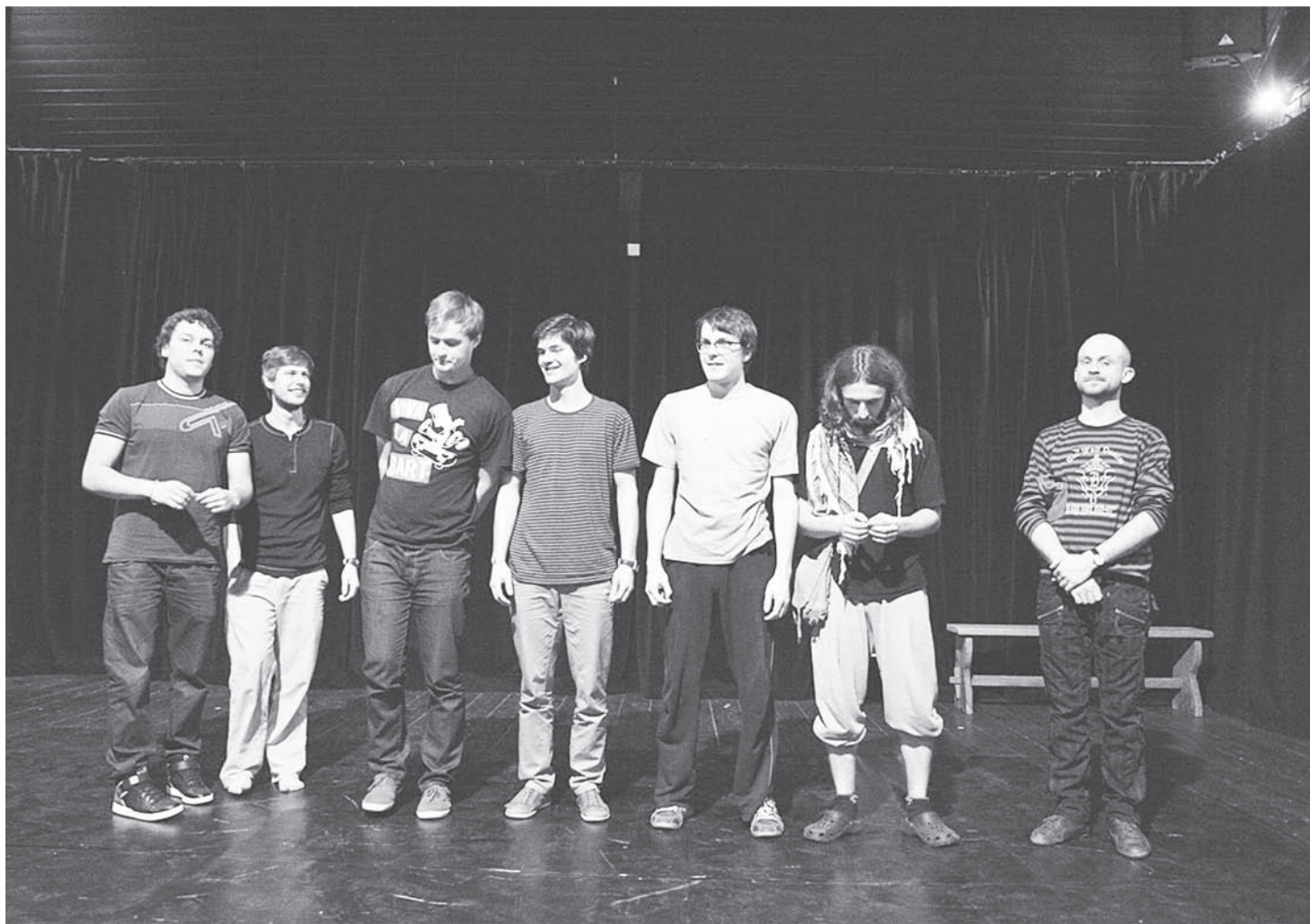
ZO SPRIEVODNÝCH PODUJATÍ **(NE) UMENIE EXPERIMENTÁLNA VÝSTAVA**

Dňa 29. 4. sa v rámci festivalu uskutočnil prvý deň experimentu študentov 4. ročníka odboru estetiky z FF PU Prešov. Experimentálna výstava (Ne) umenie bola ideálne situovaná na hlavnej chodbe na prízemí v centrálnej budove univerzity, čím upútala okoloidúcich. Podstata spočívala vo vystavení desiatich obrazov rôznej techniky, rôzneho spracovania témy s tým, pričom autor ostal v anonymite. V snahe zneistiť diváka vybrali aj priestor, tak odlišný od galérie, alebo iného výstavného priestoru situovaného povedľa toalety a pri školskej šatni. Výstava bola dokumentovaná fotoaparátom a kamerou. Nemôžeme povedať, že autori výstavy sa pokúsili o performatívnu udalosť, ktorej výsledkom malo byť dielo. Za performatívnu možno označiť zároveň hru s divákom.

Mgr. Lukáš Makky

Foto: Výpredaj

ZRIAĎOVATELIA AP 2013: Rektorát Prešovskej univerzity, Inštitút estetiky a vied o umení Filozofickej fakulty PU, Ministerstvo školstva SR, Ministerstvo kultúry SR.
ORGANIZAČNÝ ŠTÁB AP 2013: prof. PhDr. Karol Horák, CSc., Mgr. Eva Kušnírová, PhD., PhDr. Miron Pukan, PhD., Mgr. Diana Laciaková, Mgr. Jozefína Šuťaková, Mgr. Lukáš Makky, Mgr. Tomáš Timko, Marek Sokol. **Adresa štábu:** Budova Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity, Ul. 17 novembra č. 1, 080 78 Prešov, 4. poschodie, č. dv. 451, tel.: (051) 75 708 03, email: kusnirov@unipo.sk, facebook: Akademický Prešov. **APEČKOVINY, PRÍLEŽITOSTNÉ VYDANIE KAP 2013** **Redakcia:** PhDr. Miron Pukan, PhD., Mgr. Jozefína Šuťaková. **Príspevky:** Stanislava Župová, Mária Pastirčáková, Radka Dorková, Katarína Halková, Adela Vojnová, Simona Švédová, Klaudia Compeľová, Patrícia Chaparrová **Grafická úprava:** Peter Medvid'. **Autor plagátu AP 2013:** Ján Šmajda. **Administrátor webovej stránky o AP** www.ff.unipo.sk/ap: Mgr. Tomáš Timko .